

G. CĂLINESCU

Cartea nunții

Dosar critic de

Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000
București, 2016

CUPRINS

<i>Cartea nunții - Romanul poetic</i> (Lucian Pricop)	7
<i>Fișă biobibliografică</i>	10
<i>Referințe critice</i>	14
O sărutare în tren	39
Casa cu molii	51
Masa celor zece	63
Lola, Dora și Medy	74
„Oracolul“ lui Bobby	86
Planetă de tânăr	99
O partidă de natație	110
Pythia modernă și căile sortii	119
Ce are Vera noastră?	130
Eros asiatic	136
M-me Policrat et C-nia	148
Marele Divan	158
Neliniști prenuptiale	167
O gală de box	176
Vino din Livan mireasă!	186
Oglinda constelată	199
În patul meu noaptea am căutat, pre cel ce iubește sufletul meu	209
Îngerul din casa cu molii	220
Moartea lui Silivestru	230
Facerea lumii	235

Un exercițiu academic, linear și abstract, uneori convențional, romanul lui Călinescu nu este totuși minor. Eroii (tânărul Jim Marinescu, proaspăt întors de la studii din străinătate, Vera, fata nobilă, Dora, Lola și Medy, adolescentul Bobby) nu întreprind în tot romanul nimic major, ei merg la bar, la cinema, la strand, la o partidă de box, la mare, în chipul cel mai obișnuit, servindu-se de automobil, de telefon, de restaurant de baie, adică de avantajele civilizației. Avem senzația că ni se sugerează, deloc subtil, că

O SĂRUTARE ÎN TREN

Când salcâmiile stației începură să alunece pe dinaintea trenului, lovind ușor cu frunzișul streășina vagonului, Jim trase ușa compartimentului și merse să se așeze la locul său de lângă fereastră. Mirosul de piei încinse și de unsori îl făcu să privească cu mai multă repulsie plușurile groase ale fotoliilor, de culoarea tutunului uscat. Pe spetezele și pe brațele lor, eroziunile se prefăcuseră în ulceratii negre, lipicioase, adevărată lepră a stofelor bătrâne. Jim acoperi cu batista plaga rezemătoarei sale, apoi se lăsă pe spate, într-o poziție calmă, rece și meditativă.

Destul de lucid pentru ca să-și dea seama de mișcările sale sufletești și să înăbușe la vreme impulsurile de vanitate vulgară, el nu putu să recunoască invazia unui sentiment de atracție personală, caracteristic în clipele în care se bănuia observat. În aceste împrejurări el simțea nevoia să-și compună o mască severă și abstractă și să se illustreze printr-o contemplație de neuitat, răbind lumea cu atitudinea sa morală. Încercă dar să se smulgă contingentelor, examinând tavanul alburii al compartimentului, recenzând fără familiaritate pe tovarășii de călătorie, rezemându-se când într-o mână când într-alta, dar aceste eforturi de a-și găsi o ținută firească îi vădiră și mai mult stângăcia. În cele din urmă se ridică și trase cristalul gros al ferestrei. Aerul uscat, nisipos, îl plesni în obraji, iar compartimentul se umplu cu aburi de cocs și de fân incendiat. Perdelele fâlăfăiră ca niște flamuri, părul domnișoarei din față se umflă spulberat și gazeta vecinului de bancă explodează în mâini.

Jim scoase capul afară și privi. Locomotiva alerga adulmecând traversele, sforăind la podețe, țipând prelung la ivirea capetelor albe de pod, iar pistoanele zvârleau ritmic lucioasele articulații de-a lungul înaltelor și multiplelor roți. Hurducarea monotonă, ciocănitul

ascuns de lanțuri și tampoane care bătea neostenit măsurile se prefăceau la poduri în prăbușiri asurzitoare de mari plăci de fier, după care urma iluzia unei liniști curgătoare, de izvor. Terasamentul luneca pe dedesubt, smulgând după sine stâlpii de telegrafi și pomii, și Jim se trudea zadarnic să pună un punct fix în prundișul anonim, părăsind cu regret o grindă înnegrită de catran, o tufă pipernicită sau o cremene lăptoasă cu care ochiul se familiarizase din goană. Aerul îi usca fața, împrôșcându-l cu un nisip fin de zgură, dar senzația vântului sfâșiat și a spațiului devorat cu fiecă stâlp aruncat în urmă îi făcea plăcere. În cele din urmă, temându-se ca șederea sa la fereastră să nu producă vreo supărare celorlalți pasageri, se așează din nou la loc, continuând să urmărească goana câmpurilor cu privirea.

Pe retina îngustă a ferestrei, stâlpii de telegraf alergau, înălțând și coborând fascicolul de fire, urcându-se pe un mal înalt și prăbușindu-le în râpi lutoase, în vreme ce peisajul se învârtea încet în jurul unui punct perceptibil mișcător. Câmpurile se întindeau linse cu un verde arhaic ca în picturile primitivilor italieni, pierzându-se în depărtări oceanice, și nesfârșita lor perspectivă ar fi părut pierdută într-o ceață aurie, dacă turme de tufe n-ar fi alergat circular pe dinaintea ochilor, trădând rotația planurilor. Veneau în cirezi mici, fumurii, aproape sau în marginea zării, ori cădeau în stoluri numeroase înnegrind solul neted, infinit. Câțiva copaci răsucindu-se pe loc, în depărtare, alcătuiau o măsură a imensității acesteia, de-o pustietate așa de idilică, încât apariția unei cornute placide pe orizont, ducea gândul la epoci străvechi geologice. Deodată în suprafața câmpurilor se iveau o cavalcadă de valuri care se rostogoleau încetul cu încetul în degradări spirale, coborându-se apoi vertiginos într-o mare pâlnie plină cu cirezi de arbuști și tufe. Solul se rupea acum în gropi, în ruine, în surpături neregulate, mișcându-se ca undele în sus și în jos, acoperind brusc orizontul și descoperind deodată prăvăliri lungi de terenuri spre văi pierdute în genune, iar trenul cădea între maluri de lut, sub firele de telegraf sau ieșea pe marginea unor râpi prăpăstioase, stăpânind parcă o mare secată.

Jim întoarse în treacăt capul spre fotoliul dimpotrivă. Domnișoara stătea rezemată într-un cot, cu fruntea lipită de geam, asemeni unui copil, pierdută în peisaj ca într-un vis. Locomotiva scoase un țipăt prelung de spaimă și aproape în același timp aripile înalte și albe ale unui pod fâlfăiră în sus și în jos în tunete surde, metalice, căzând apoi fulgere. Înaintea ochilor se șanțuia pe sub tren o albie lată de râu, de nămoluri împietrite și crăpate, în mijlocul căreia

șerpuaia încet un fir de apă tulbure, roșiatică. Lângă linia de salcie, vite înfipite cu copitele în nămol mișcau placid cozile, adăpându-se.

Jim aruncă din nou ochii înspre domnișoară și putu să observe că îngenunchiasse cu un picior pe fotoliu, îndoindu-l sub sine, în așa fel încât rotula mică, grațioasă, se contura sidefic sub transparența ciorapului. Pantofii mici *trotteur*, aproape băiețești, rochia plisată ce-i cădea până la concavitatea încheieturii gambei, bluza albă prin care se străvedeau umerii nedezvotați încă și panglicile cămășii, gulerul circular, ondulat, în jurul unui gât metalic, subțire, oxidat de vânt, îi dădeau aerul unei adolescente, crude încă, elevă de școală poate, deghizată în „domnișoară“. Ascunsă între palme, fața contemplativă îi rămânea nedefinită în liniile ei morale. Băgă de seamă însă că fata, distrată de priveliște, își turtise nasul mic pe geam, încercând răceala cristalului.

În configurația peisajului stăpânea acum o caldă geometrie vegetală. Solul circula mereu în jurul trenului, lungind sau apropiind orizonturile. Șesuri fără sfârșit, netede și verzi, roteau în perspective imense o vegetație uniformă de copaci rotunzi, pierzându-se dincolo de zări cu o claritate de miniatură. Întinderile rămâneau multă vreme într-o singurătate ascetică de ierburi scurte, roșcate, apoi câmpul se încrețea în smârcuri mișcătoare de buruieni și tufele țâșneau cenușii din toate părțile, în stoluri răzlețe sau în turme continue, pentru ca să se risipească în zbor planat spre zare sau invadate de unanimitatea furtunatecă a pădurilor, prevestite prin copaci care veneau în goană, aci șuierători, fugărindu-se și culcându-și coamele la pământ, aci diafani și idilici, lunecând singuratici într-o rouă luminoasă. Planurile se înclinau oscilatorii, când într-o parte, când într-alta, dând o impresie de plutire și lungile lanuri, tunse, de augst, prin regularitatea geometrică a petelor, păreau mari chilimuri aruncate peste holde. Asfințise și în urma soarelui stins nu mai rămăsese decât un fum de aur pulverizat, pe fundul unor solitudini, iar cerul fără unde stagna ca o apă veștedă.

Domnișoara dormita îngândurată în bătaia apelor eterice, explorând nemișcată spre linia orizontului regiunii îndepărtate ca și cum ochii i-ar fi rămas într-un port vag în așteptarea unui transatlantic imens de neguri albastre. O întoarcere involuntară a feței îi dezvălu deodată fizionomia până atunci negată. Casca netedă, lucioasă a părului încercuia simetric ovalul neverosimil și grațios de geometric și în vreme ce bretonul cădea dintr-o singură lamă până deasupra ochilor, asemeni unei viziere de lac negru, triumphiul în care se sfârșea părul tuns la spate lăsa gol grumazul băiețesc, al cărui

imperceptibil șanț se pierdea în candoarea circulară a gulerului. Profilul de smalt măsliniu ce servea de sprijin greului coif de păr umplu pe Jim de mirare și de ușoară voluptate pe care ți-o provoacă desfoierea pe nas a unui trandafir matur căzut de sus. Ochii rotunzi speriați, verzi ca bobul de strugure, dar părând în răstimpuri întunecați, așa de rotunzi sub liniile drepte, mongolice ale sprâncenelor încât pe punctul lor cel mai proeminent strălucea mereu câte un focar argintiu, nasul drept în profil, puțin protuberant din față, cu nervoase evazări ale subțirilor nări, gura fără carnalitate, trasă cu finețe, într-un contur minim, compuneau o fizionomie blândă și impertinentă, totodată, gata să-și aurocoleze în lacrimi bilele uimite ale ochilor și să sfideze cu mânie pe privitor printr-o tremură a nărilor și o subțiere a buzelor. Nu era desigur un copil, ci o adevărată domnișoară de vreo optsprezece ani, însă masculinitatea stilului puneă mai multă crudităte și inocență pe un chip ca unda iritabilă la cele mai ușoare emoții. Surprinzându-se observată ea trase repede în jos piciorul subțire, silindu-se să acopere cu marginea rochiei scurte umerii genunchilor, și-și lipi din nou nasul cu putere de geam.

În lividitatea amurgului cete continui de sălcii se târau în șanțurile mari de lângă linia ferată. Terenul inundabil era plin de mlaștini cu ape coclite, putrede, în a căror spumă verde trunchiurile copacilor înfipseră picioarele lor răsucite. O ultimă licărire a orizontului bronză suprafața cangrenată a smârcurilor, scoțând la iveală, din mușita lor verde, monstrozitatea câte unei rădăcini exhumate din nămol și rămase în aer ca o gheară crispată. Balta se lățea pe alocuri prin porumbiștile pălite, culcate la pământ, străbătând prin lungile garduri de nuiele împletite ce hotărâneau lanurile în fugă. Apoi apele se zvântară și câmpurile fumurii alternate de dealuri reapărură eliberate, învârtind ușor în depărtare cuburi albe de sate, stăpânite de turnurile gotice ale bisericilor. Un bărbat desculț și îndesat mâna cu o nuia, din urmă, trei vaci greoaie, înlăcrimate și un pâlc de cai ședea pe coama unui dâmb aruncând neosteniți capetele în bătaia vântului. Sforăitul locomotivei împroușca solul cu rotocoale grele de fum în vreme ce tălpile băteau în tact, pe dedesubt: zdup-zdup, zdup-zdup, zdup-zdup, zdup-zdup...

Vecinul făcu deodată o mișcare și se ridică greoi, întinzând mâinile scurte spre plasa de bagaje. Trase de sus o geantă de piele groasă, o desfăcu pe genunchi și scoase din ea felurite pachete de hârtie pe care le înșiră pe un jurnal. Jim auzi pârâitul hârtiilor desfăcute, clefăitul surd al fâlcilor și o curiozitate irezistibilă îi întoarse

ochii către călătorul masiv și stâncos, care, suflând greu, rumega încet și mușca din când în când dintr-o felie mare de mortadelă cărămizie, privind visător cu ochi albaștri, contemplativi. Fălciile uleioase îi cădeau rupte sub nivelul gurii unse, dându-i un rictus autoritar în ciuda placidității întregii sale figuri. Spre a nu vedea, Jim se întoarse energic spre fereastră, obsedat de gândul că pașnicul rumegător ar fi putut să întindă cu mâna grasă câte-o felie rotundă de mortadelă la toată lumea, pentru ca în ritmul neostenit al tam-poanelor, zdup-zdup, zdup-zdup, toată lumea să mestece încet și visător. Șuierul locomotivei se prefăcu într-un muget prelung de bou răzleț, iar pământul tremură de copite. Veneau cirezile de la pășune mânate cu bățul de ciurdari. Pline de nămol uscat până sub pântec, vitele se legănau rumegând ultimele fragmente de iarbă ră-mase între dinți, speriiind cu cornul și cu coada muștele acute lipite pe sub coapse. Înotau lent în pulberea drumurilor, stârnind scurte ciclonuri de colb, îndesându-se și răzlețindu-se și dispărând încetul cu încetul în fumul cenușiu al marginilor de sat. Câte o vacă cu nări roșcate întorcea ochii uzi întrebători, chemând cu răget prelung, mai mult ghicit, un vițel pierdut pe lângă cocenii unei porumbiști, în vreme ce altele, împunse cu bâta de văcar, se încăpățâneau să aspire cu nasul apa scursă printre crăpăturile unei lungi troace de lemn. Cu liniștea marilor bestii lacustre, un bou cu bust de zimbru și cu coarne lungi în semilună, pe pânțelele căruia marele tendon al sexului său se lăsa într-un țințur de noroi, privi sângeros și nemișcat trenul și din pânțelele său curse ca dintr-un jgheab, inundând raza picioarelor, o apă de puțuri stătute. Clefăitul placid al omului cu ochi albaștri, coborârea de pe dâmburile cu pășuni a vitelor, mu-getele presimțite în drumul satelor, continua izbitură de cazmale a roților se amestecau într-un singur cutremur surd, prelung, de punți de lemn zguduite de trecerea neîntreruptă a mii de vite vespérale.

Sufocată de duhoarea de piele râncedă, domnișoara vru să co-boare mai jos geamul, dar mâna prea mică nu izbuti să urnească placa groasă de sticlă. Era aproape să renunțe rușinată, când Jim, ridicându-se, apucă cu o mână inelul de sus și cu alta cordonul de panză și dădu voce deplină înăuntrul mirosului de pulbere udă și răcorilor de prund. În timpul mișcării, atinse fără să vrea degetele subțiri ale fetei, întârziate pe marginea pervazului. Amândoi se reasează la loc, domnișoara cu un surâs timid de recunoștință în umbra pleoapelor plecate, Jim cu o ușoară febră tactilă. Concu-piscente vagi îi furau coada ochiului și-i dădeau o ascunsă ebrietate a pulsului. S-ar fi simțit toropit ca de o succesiune de valuri calde,

PYTHIA MODERNĂ ȘI CĂILE SORTII

– Ai să primești o veste pe drum de seară de la un crai de ghindă. Parcă-ți cade în așternut. Ți-e inima îndoită de niște vorbe de la o damă de verde. Ai să dai bani.

Zicând acestea, Tanti Magdalina pocnea cărțile cu unghiile și le privea cu o lăsare de circumspecție savantă a buzelor. Tanti Lisandrina asculta evlavioasă la celălalt capăt al mesei de nuc, credulă ca la un consult medical. De jur-împrejurul mesei așezate pe fotolii de pluș roșu, Tanti Mili, Tanti Ghenca, Tanti Agepsina, Tanti Fira și Tanti Caterina așteptau grave uscarea drojdiei din ceștile de cafea răsturnate în farfurioare, în vederea consultației viitorului de către Tanti Magdalina. În „salonul“, pe ai cărui pereți atârnavu portrete în ulei ale familiei, executate la Viena după fotografii, mirosea a spirt denaturat, a cafea și a gutui.

Fiind duminică, cele șapte femei se strânseseră aci după-masă, afară lăsându-se pe neașteptate vânt tăios și frig. O ploaie mărunță se pulverizase pe geamurile zgâlțâite de vânt și prin ceață, trei ulmi nemăsurați și aproape desfrunziți se zăreau clătinându-se elastic pe loc.

– Bani? Medită o clipă Tanti Lisandrina. O să dau chiria de Sfântul Dumitru, asta trebuie să fie.

– A naibii carte, frate – se entuziasmă Magdalina de propria-i artă – cum a ieșit ea tocmai la pont!

– Apoi strânse cu amândouă mâinile cărțile de pe masă și începu să le amestece descântându-le în șoapta buzelor.

– „Voi 24 de cărți ca 24 de frați, cum zugravul v-a zugrăvit, așa să-mi spuneți, cum vă descânt așa să-mi arătați, să-mi sorociți de Ioan, de soarta lui, de casa lui, de viitorul lui...”

După aceasta întinse cărțile una după alta, plesnindu-le puțin la așezare și cu glas confidențial, ca pentru sine, dădu verdictul:

– Îi dă drumuri scurte cu îndoială și vorbe rele de la o damă de tobă. O să aibă izbândă în dragoste la o damă de cupă. Asta cine-o fi? Plânge cu lacrimi pentru el și-i trimite o veste pe drum de seară. Are el ceva, comentă tare Magdalina oracolul, de-o vreme încoace vine mereu târziu acasă și zăpăcit.

– Ei – zise Tanti Ghenca cu umor – și-o fi găsit vreo nebună de astea tunse, care sucesc capul tinerilor și strică casa oamenilor.

Tot ce se poate – reflectă Magdalina. Cum este el sălbatic și fată mare, îl zăpăcesc femeile numaidecât. (Magdalina nu ar fi crezut în ruptul capului că Jim era mai inițiat în domeniul erotic decât părea.)

Când întinse din nou mâna să strângă cărțile de pe masă, făcu deodată o strâmbătură și exclamă:

– Vai de mine, umărul!

– Reumatism – diagnosticară celelalte.

– S-a schimbat vremea – zise Magdalina cu suferințe exagerate și satisfacție științifică. Cum o da un nor sau o ploaie pe undeva simt ace în os. Umărul meu e ca un barometru. (Strâmbându-se și mișcând precaut brațul) Vai de mine!

În acest moment zări una din pisici, care cuibărită pe un fotoliu, își lungea de zor blana cu limba roșie și aspră.

– Ptruț, nebuna dracului, nu te mai linge – o izgoni Magdalina – că destul a plouat!

Oricât acțiunea aceasta ar fi mirat pe cineva străin de casa cu molii, ea era o aplicație legitimă a unei constatări cu caracter științific. Tanti Magdalina observase un raport de cauză și efect între pisică și temperatură. Ori de câte ori pisica se lungea, ploua sau cădea ceață și firește Magdalinii îi treceau ace, ace prin umăr. Pisica fiind un antecedent, era deci cauza variațiilor climaterice și ca atare eliminând cauza (în speță pisica), se înlătura și efectul (adică reumatismul).

– Cum te ia? întrebă cu interes Tanti Ghenca.

– Întâi îmi dă niște fulgere reci prin încheieturi, pe urmă îmi trece un ac și apoi altul și mă ține așa în ace până ce simt un cui fierbinte care îmi străpunge umărul și nu mă lasă să-l mișc. (Încercând să se miște) Vai de mine!

– Ai răcit! opină Tanti Agepsina.

– (Plângăreț) M-a tras umezeala din peretele de lângă pat, că suga apa și a crescut ciuperci pe el. (Închinându-se) Doamne, Maica

Domnului și Sfânta Duminică de azi, ajută-mi Doamne să mă văd odată în casa mea, cu lucrurile mele.

– Ce te plângi tu? se răsti Tanti Caterina; parcă eu sunt mai zdravănă? Uite, eu, genunchiul drept nu pot să-l mișc deloc, mai ales când plouă. Parcă mi-a intrat o așchie în el. Am pus salicilat, camfor, muștar și nimic.

– Ai răcit! – diagnostică iarăși Agepsina.

– Mai e și vârsta! – zise Tanti Fira. De acum încolo nu ne putem aștepta la altceva.

Tanti Ghenca deveni vânăta ca o meduză.

– Bătrână ești tu dacă vrei! Neamul nostru nu e coșcovit și putred ca lumea de azi și la vârsta noastră Iaca era cu părul negru și tânără.

– Eu n-aș avea nimic – se destăinuie Tanti Fira – dacă n-ar fi înecăciunea asta. Când urc scările sau mă supăr, mi se pune un nod în gât și mă înăbuș și toate vinele îmi pocnesc.

– Din supărare vin toate – se căină Magdalina. Când mă necăjesc, toată noaptea îmi tremură inima și se zguduie patul. Din supărare poate să-ți vină – doamnă ferește! – dambla!

– Fugiți d-acolo! interveni Agepsina. A răcit; ai răcit la piept.

Tanti Lisandrina găsi cu cale să-și spună și ea suferințele:

– Eu când mă sperii de ceva, mă aprind la față și am palpitații nu pot să mă liniștesc două ceasuri. Noaptea mă ia cu călduri și frig și mă doare capul. Am să m-arăt la doctor!

– Să te arăți la doctor? sări Tanti Caterina. Să-l văd cerșind și nu mă duc la doctor. Doctorii îți născocesc câte n-ai și te omoară cu zile. Părinții noștri n-au mai fost la doctori și au trăit până la 80 de ani. Când era Iaca tânără, un doctor a găsit-o ofticoasă. A râs femeia și-a zis: O să te îngrop pe dumneata și pe copiii copiilor dumitale, așa ofticoasă cum mă vezi. Și așa a fost!

În tot acest timp Tanti Mali, fata septuagenară a Iachii, stătu dreaptă și uscată pe fotoliu, zâmbind ironic. Scurta pelerină cardinalescă îi mirosea a colivă și tămâie, căci fusese de dimineață, în calitate de consilieră, la un parastas.

– Eu – zise ea -, mulțumesc lui Dumnezeu, până acum sunt să-nătoasă!

Confidențele medicale urmară câțeva vreme, Tanti Agepsina explicând totul prin „răceală“, iar Tanti Magdalina temându-se îndeosebi de „dambla“, maladie largă în care intra leșinul, zăcerea la pat, paralizia și imbecilitatea senilă.

După aceea toate înșirară ceștile de cafea în ordine în fața Tanti Magdalina, care cu extaz de Pythie începu consultările destinului negru de drojdie, întâi în ceașca Lisandrinii, cea mai pasionată întrebătoare a misterelor, în cărți, în plumb topit, în oglindă, în cenușă, în palmă, în ghioc sau în cafea.

Magdalina ridică ceașca în dreptul ochilor și după o îndelungă contemplație zise edificată:

– Îți dă foarte bine! Uite ici e ca un cap de om cu mustăți mari lângă un brad și o salcie și deasupra o floare și o stea. Ai să faci cunoștință cu un bărbat care se gândește la tine cu dragoste și cu tei și plânge din cauza ta. Și parcă la urmă o să izbândești.

Lisandrina se făcu și mai piersică decât era, lăsându-și hoțește și cu ironie interioară pleoapele în jos.

– De unde până unde bărbat, fleacuri!

– Nu mai spune așa! Soarta! Soarta le face și le desface. Cine știe de unde sare iepurele! Tânără ești, frumoasă ești!

– Ce ți-e scris în frunte ți-e pus! – declară solemn Tanti Ghenca. Noi, slavă Domnului, frumoase am fost, ceva avere am avut și nu ne-am măritat, fiindcă nu ne-a sunat ceasul. Altele sunt slute și neisprăvite și se mărită cu bărbații buni. Soarta!

– Nu e numai soarta – îndrăzni încet și mios Lisandrina – mai sunt și altele. Când stai așa închisă ca la mănăstire, fugind de lumina zilei ca o cucuvea, cine vreți să mai îndrăznească să te ceară? Se sperie și lumea de atâtea călugărițe.

– Ba e soarta, fato! – se oțeti Ghenca. A venit cineva să te ceară și te-am împiedicat noi? Dacă ți-era silă de mănăstire, de ce nu te-ai dus în lume?

– Lăsați cearta acum! – interveni Tanti Magdalina conciliant. Vremea ta nu e pierdută. Uite îți dă aici un vapor sub niște ramuri și păsări pe deasupra. Ai să faci drumuri cu izbândă și cu fericire.

– Apropo! – zise Tati Caterina – să nu uit! Să vedeți ce vis curios am visat astă-noapte. Se făcea că ședem lângă o apă tulbure și Iaca întinsă într-un coșciug trecea pe râu, făcându-mi semn cu mâna și parcă un câine negru, cum era Milord, urla și lătra de zor. Pe urmă parcă ședeam la măsuță în grădină și mâncam cireșe amare, mângâind un cal cenușiu. (Poate unde m-am gândit că n-am făcut anul ăsta dulceață de cireșe amare!)

– Câinele negru e necaz, dar coșciugul arată tămăduire – zise Aepsina. Vise de noapte, fleacuri, cine știe cum te-ai culcat!

– Ba eu cred în vise! – răspunse Magdalina. Când a murit Mari-nescu – Dumnezeu să-l ierte – trei nopți în șir am visat numai nuntă

și scări întinse la pământ și mi s-a izbândit. Iaca e femeie bătrână, te poți aștepta oricând...

Ghenca protestă energic și cu umor:

— Mai lăsați și voi gândurile negre. Mai bine uită-te în ceașca mea, să vezi dacă mă mărit.

Toate femeile traseră fotoliile și mai aproape de masă și ascultară rând pe rând oracolul, comentând.

Pendulul bătu de cinci ori și cântă apoi o melodie cu orchestrație difuză și înăbușită.

— Cum trece vremea! — constată filozofic Tanti Fira.

Se auzeau streșinile curgând și câte un huriu de roți pe caldarâmul colțuros. Ploaia cădea în fire vizibile reci, într-o mare și universală urzeală, lustruind acoperișurile de tablă ruginită ale bisericii din apropiere. Scăpată prin streșinile ciuruite, apa se prelingea pe pereți. Umplându-i de o mușită verzuie. Se simțea în aer frigul și umiditatea toamnei, simbolizate într-un oltean zdrențuros, care ședea zgribulit cu un sac în cap, lângă una din coloanele peronului din fața bisericii.

Jim se învârtea în colivia odăii, nervos că nu putea ieși. Cu Vera se învoise să vină la șosea, pe înserat, numai dacă era vreme bună, iar la Lola nu îndrăznea să se ducă, pe ploaie, așa fără nici un pretext. Și-o închipuia pe Vera plimbându-se, ca și el, agitată în odaia ei, privind pe fereastră de nu cumva ploaia s-a oprit și chinându-se să rezolve problema dacă oprindu-se ploaia, trebuia sau nu să se ducă, deși era ceață grea și umezeală. Îi făcea plăcere s-o vadă pe Vera și întâlnirea îi devenise chiar o necesitate. O socotea însă o prietenă mică sau un fel de soră, a cărei simpatie era indiscutabilă și obligatorie și nu se tulbura prea mult de absența ei. Amorul propriu, viril al lui Jim fusese jignit și avea nevoie de o satisfacție. Căuta să se convingă că Dora îi era indiferentă, ba chiar antipatică și că nu-i plăcuse în ea decât estetismul pozelor fizice; și că în sfârșit față de completa lui neutralitate, gestul fetei însemna o victorie gratuită a lui, o dovadă de marea lui putere de persuasiune. Dar tocmai din cauza aceasta era furios. Fusese în genere atât de alintat de fete cu intimitatea lor, încât credea că are asupra lor un drept senioral pe care îl putea transmite altora. Fără să le iubească era gelos pe ele când le vedea familiare și cu alții. Pentru ca întâmplarea cu Dora să fi fost în conformitate cu amorul lui propriu, ea trebuia să se petreacă așa: Dora ar fi trebuit să-i dea a înțelege că-l iubește, dar că ar fi în stare să învețe a iubi și pe altcineva, dacă el, Jim, n-ar împărtăși sentimentele ei. Atunci el, generos, ar fi